

Státní oblastní archiv v Plzni

Československý svaz tělesné výchovy – krajský výbor Karlovy Vary

1947–1960

Inventář

EL NAD č.: 10425

AP č.: 712

Mgr. Michael Pešťák

Plzeň 2016

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	10
Příloha č. 2: Struktura KV ČSTV Karlovy Vary	11
Inventární seznam	12

I. Vývoj původce archiválií

Původcem archivního fondu *Československý svaz tělesné výchovy – krajský výbor Karlovy Vary* byl Krajský výbor Československého svazu tělesné výchovy Karlovy Vary (KV ČSTV Karlovy Vary, 1957–1960) a jeho předchůdci – Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport (1949–1952), Krajský výbor pro tělesnou výchovu a sport (1952–1956) a Přípravný výbor JDTO (Jednotná dobrovolná tělovýchovná organizace, 1956–1957). ČSTV byl tělovýchovnou organizací s celostátní působností, realizující svou činnost na území Karlovarského kraje prostřednictvím KV ČSTV.

Po druhé světové válce došlo ke spontánnímu obnovení řady tělovýchovných organizací, působících již v předválečném období. Z nich nejvýznamnější byly *Sokol* a *Svaz DTJ*. Jejich koncepce nezávislých organizací však narušovala plány na sjednocení československé tělovýchovy, připravované a prosazované KSČ. Sjednocovací úsilí vyvíjel především *Ústřední národní tělovýchovný výbor* (založen 9. 5. 1945) a jeho okresní složky. Se společenskými a politickými změnami docházelo k postupné centralizaci a jednotlivé sportovní organizace byly v důsledku únorových událostí ke dni 31. 3. 1948 převedeny pod hlavičku Sokola. Sokol ale nevyhovoval potřebám nového režimu ani z ideologického hlediska, ani organizační strukturou. Nejprve byla jeho župní struktura reorganizována na krajskou v souladu s novou územní organizací státu (1949), následně byl zákonem č. 187/1949 Sb., o státní péči o tělesnou výchovu a sport prohlášen za výkonnou složku *Státního úřadu pro tělesnou výchovu a sport*. Tehdy převzal majetek organizací, které do něj byly začleněny v roce 1948. Do roku 1952 byl Sokol jako celostátní organizace postupně likvidován. Tělovýchova měla tedy v letech 1949–1952 dvě linie řízení – státní a sokolskou.

Zaštiťujícím orgánem postupné likvidace Sokola se stal již zmíněný *Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport*, který byl na základě usnesení strany a vlády z 2. 12. 1952 a zákona č. 71/1952 Sb., o organizaci tělesné výchovy a sportu nahrazen nově založeným *Státním výborem pro tělesnou výchovu a sport*. Nový výbor měl opět územní organizaci, státnímu výboru byly podřízeny výbory krajské a krajským okresní. Výbory pak řídily jednotlivé odbory a sekce, specializované na konkrétní sporty.

V průběhu roku 1956 bylo rozhodnuto o vytvoření *Jednotné dobrovolné tělovýchovné organizace*. Toto rozhodnutí padlo na celostátní konferenci KSČ, která se konala ve dnech 11. – 15. 6. 1956. Krajské výbory pro tělesnou výchovu a sport se v srpnu 1956 přejmenovaly na „Přípravné výbory JDTO“ a pod tímto názvem dále fungovaly do konce února 1957. Na celostátní konferenci ve dnech 3. – 4. 3. 1957 byl na základě zákona č. 68/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy ustaven *Československý svaz tělesné výchovy*. V přechodném období mezi ustavením celostátní organizace a řádnou volbou nových výborů na krajských a okresních konferencích stávající výbory používaly název „Přípravný /krajský, okresní/ výbor ČSTV“. Po řádném zvolení termín „přípravný“ z názvů uvedených orgánů zmizel.

Krajský výbor ČSTV a jeho bezprostřední předchůdci měli klasickou strukturu, běžnou pro orgány socialistických společenských organizací. Krajský výbor tvořilo plénum, volené krajskou konferencí. Plénum si ze svého středu volilo předsednictvo, které vedlo krajskou organizaci mezi zasedáními pléna. Pro výkon svých funkcí – běžné administrativy, finančních operací a správy majetku měl krajský výbor k dispozici profesionální aparát. Pro řízení relativně samostatných sportovních organizací pak sloužily jednotlivé odbory krajských výborů a dále krajské sekce, které byly specializovány na konkrétní druhy sportů. Sekce měly své celostátní nadřízené složky, vydávající pokyny a informace ve formě cyklostylovaného letáku či časopisu pod označením „Zprávy sekce ...“. V krajích byly rozčleněny do skupin, které měli kontrolovat a řídit specializovaní referenti – takzvaní „pracovníci sportů“. V Karlových Varech byli roku 1959 tři. Jejich funkce byla ale více koordinační a komunikační než řídicí – zajišťovali spojení a spolupráci mezi jednotlivými sekcemi a krajským výborem. V uvedené podobě krajský výbor patrně fungoval až do své likvidace v rámci územní reorganizace v létě 1960. Samotná likvidace měla proběhnout v souladu se směrnicí č. 26/1960 ÚV ČSTV, ale podle výpovědí a protokolů v dokumentaci KV ČSTV Plzeň tomu tak nebylo.

Ze změn krajského výboru v Plzni lze odvodit, že se i struktura svazových orgánů v Karlových Varech průběžně dále vyvíjela a měnila. Vzhledem k likvidaci naprosté většiny dokumentace při ukončení činnosti krajského výboru v rámci územní reorganizace v polovině roku 1960 ale nelze konkrétně určit jak.

KV ČSTV Karlovy Vary po dobu své existence nepoužíval klasickou poštovní adresu, ale výhradně poštovní schránku. Působil v prostorách KNV Karlovy Vary na třídě Jednotných odborů (dnes Zahradní ulice). Konkrétní číslo popisné ale není známo, neboť KNV v uvedené lokalitě využíval několik objektů.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie, tvořící archivní fond, pocházejí v naprosté většině z vlastní produkce ČSTV a jeho přímých předchůdců. Jen nepatrnou část tvoří archiválie jiného původu – převážně dokumenty zaslané na vědomí od podřízených složek. Jistou zanedbatelnou část pak tvoří směrnice od nadřízených složek. Písemnou dokumentaci tvořil a ve své spisovně ukládal sekretariát krajského výboru ČSTV Karlovy Vary a jeho přímí předchůdci – Krajský přípravný výbor JDTO, Krajský výbor pro tělesnou výchovu a sport a Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport. Většina osobních spisů zaměstnanců pochází od uvedených výborů a od krajské pobočky Státního úřadu pro tělesnou výchovu a sport, původce těch nejstarších z doby před vznikem uvedených organizací ale nelze určit (většinou jde o datované životopisy pro neidentifikovatelného příjemce, které se staly přílohou novějších spisů).

Ve věci fungování spisové služby nejsou k dispozici žádné konkrétní informace. Ze zprávy o archivní prohlídce u KV ČSTV Plzeň z roku 1966 a stavu dochování archiválií lze konstatovat, že písemnosti byly primárně ukládány u jednotlivých pracovníků aparátu, kteří je do spisovny odevzdávali buď při svém odchodu z funkce, nebo ve chvíli, kdy neměli dostatek prostoru k jejich ukládání. Ve spisovnách původců byly přímo ukládány pravděpodobně jen písemnosti volených orgánů. Z pošty měly být evidovány pouze doporučené zásilky.

Po územní reorganizaci a zrušení krajského výboru v Karlových Varech převzal písemnosti nový Krajský výbor ČSTV Plzeň. V jakém množství a stavu se písemnosti nacházely v roce 1960, není v současnosti známo. Protokol o předání (z 23. 7. 1960) existuje jen k zaměstnanecké agendě. Z protokolů a hlášení o likvidaci KV ČSTV Karlovy Vary, které jsou součástí zápisů ze schůzí předsednictva KV ČSTV Plzeň, jednoznačně vyplývá, že s dokumentací nebylo naloženo v souladu se směrnicemi. Podle zmínky v úředním záznamu ze schůzky *Dokumentální komise městského a krajského výboru ČSTV* konané dne 12. 3. 1974 (uloženo ve spisu o fondu KV ČSTV Plzeň) měly být v létě 1960 k předání do Plzně připraveny jen účetní materiály a vše ostatní bylo určeno do sběru. Ze zápisu dále vyplývá, že snaha odpovědného pracovníka KV ČSTV Plzeň zabránit jejich likvidaci byla marná. Krajský výbor ČSTV (v letech 1966–1971 Oblastní soutěžní komise, 1971–1973 KV ČTO) Plzeň měl převzatou dokumentaci v držení ve své spisovně (ve sklepě v Křižíkových sadech č. p. 3/5) až do června roku 1975, kdy je pod přírůstkovým číslem 7/75 (19. 6. 1975) společně s dokumentací KV ČSTV Plzeň převzal Státní oblastní archiv v Plzni.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Materiály fondu byly do SOA v Plzni převzaty spolu s písemnostmi KV ČSTV Plzeň, ze kterých byly následně vytříděny.

Písemnosti fondu byly po převzetí a vytřídění uloženy v centrále SOA v Plzni, Sedláčkova 44. V 80. letech 20. století byly převezeny nejprve do depozitáře v Trnové a po jeho likvidaci v roce 2005 uloženy v Nepomuku – pracoviště Klášter. Odtud byly v létě 2015 převezeny ke konečnému zpracování do centrály SOA.

Během pořádání materiálu nebyly žádné písemnosti vyřazeny z důvodu přehodnocení významu a odstraněno bylo zanedbatelné množství makulatury (0,02 bm). Po přebalení do nových kartonů se celkový rozsah fondu snížil z 5 kartonů (0,60 bm) na 4 kartony (0,48 bm). Snížení celkového rozsahu přebalením o 0,12 bm bylo zapříčiněno nevhodným uložením archiválií v roce 1975.

Pořádací schéma bylo vytvořeno uměle, protože původce nepoužíval žádný spisový plán. Schéma je odvozeno od organizační struktury původce. Ta vycházela ze standardu, běžného v období socialismu pro většinu politických a společenských organizací a člení se na tři části, označené jako *volené orgány, aparát, sekce a odbory*. Inventární jednotky tvoří monotematické skupiny písemností.

Jak je zmíněno výše, skládá se fond ze tří bloků písemností. První tvoří písemnosti volených orgánů – krajská konference (1959), zápisy ze schůzí pléna (1954–1960), zápisy ze schůzí předsednictva (1956–1960). Za nimi následuje blok písemností aparátu, obsahující písemnosti provozního charakteru z let 1954–1960 (plány, směrnice zprávy o činnosti a nejrůznější výkazy) a osobní spisy a posudky členů, funkcionářů a zaměstnanců o celkovém časovém rozsahu 1947–1959. K písemnostem aparátu jsou přičleněny seznamy členů, kteří obdrželi v roce 1956 II. výkonnostní třídu ve svém sportu a dokumentace ke spartakiádám a návazným akcím, které krajský výbor zajišťoval. Poslední blok tvoří dochované písemnosti odborů a sekcí při KV ČSTV a jeho předchůdcích z let 1954–1960.

Fond lze označit celkově jako silně torzovitý i přes skutečnost, že svým časovým rozsahem pokrývá celou dobu existence původce a několika jeho předchůdců. Dochoval se zápis z jediné krajské konference (1959).

Fyzický stav fondu je dobrý, ale budou vhodné jeho častější kontroly, protože značná část dokumentů je tištěna cyklostylem a celý fond je na papíře špatné kvality. Jazykem archiválií je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond *Československý svaz tělesné výchovy – krajský výbor Karlovy Vary* je pro svou torzovitost jen pomocným pramenem pro historii politiky státu na poli sportovních činností na území tehdejšího Karlovarského kraje. Současně alespoň částečně mapuje vývoj státem podporovaných sportovních aktivit obyvatelstva, které neprobíhaly v rámci mládežnických organizací či Svazarmu.

Vzhledem k tomu, že archivní fond obsahuje v případě posudkové korespondence, osobních spisů a posudků osobní údaje (inv. č. 8 a 9), je přístupnost badatelů k uvedeným archiváliím omezena souhlasem ředitele SOA, resp. vedoucího 1. oddělení.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Fond uspořádal, inventář sestavil a úvod napsal v letech 2015–2016 archivář 1. oddělení Státního oblastního archivu v Plzni Mgr. Michael Pešťák.

V Plzni dne: 11. srpna 2016

Seznam použitých pramenů a literatury:

Prameny:

Státní oblastní archiv v Plzni, archivní fond *Československý svaz tělesné výchovy – krajský výbor Plzeň* (nezpracováno).

Sbírka zákonů Republiky Československé 1951, 1956, 1957.

Sbírka zákonů Československé socialistické republiky 1960.

Literatura:

Encyklopedie tělesné kultury. A-O. Praha : Olympia, 1988.

KÖSSL, Jiří ŠTUMBAUER, Jan WAIC, Marek. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury. Praha : Karolinum, 2008.*

Malá encyklopédia telesnej výchovy a športu. Bratislava : Obzor, 1982.

Sborník vědecké rady ÚV ČSTV: Sborník vědeckých materiálů věnovaných 30. výročí vzniku ČSTV. Praha : Olympia, 1987.

Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu. 1. díl, Příspěvek k historii československého organizovaného sportovního hnutí. Praha : Olympia, 1969.

VITOUŠ, Pavel. *Malá encyklopedie sportu. Praha : Mladá fronta, 1980.*

Příloha č. 1

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. p.	číslo popisné
ČSR	Československá republika
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy
ČTO	Česká tělovýchovná organizace
DTJ	Dělnická tělovýchovná jednota
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
JDTO	Jednotná dobrovolná tělovýchovná organizace
kar	karton
KNV	krajský národní výbor
KOT	krajský odbor turistiky
KSČ	Komunistická strana Československa
KV	krajský výbor
mj.	mimo jiné
Sb.	sbírka (zákonů)
SOA	státní oblastní archiv
ÚV	ústřední výbor
ZTV	základní tělesná výchova

Příloha č. 2

Struktura KV ČSTV Karlovy Vary

Členění výboru 1959:

předseda

místopředseda

hospodář

výchovně propagační referent

krajský odbor turistiky (KOT)

základní tělesná výchova (ZTV)

zdravotník

pracovníci sportů

pracovník organizační (1959 neobsazeno)

Sporty členěné do sekcí (skupiny podle přidělení „pracovníkům sportů“, lehká atletika je přidělena 2x):

lehká atletika

lední hokej

rohování (box)

lyžování

kuželky

golf

česká házená

košíková

cyklistika

sportovní gymnastika

lukostřelba

tenis

lehká atletika

kopaná

boby a saně

odběžená

šachy

kanoistika

stolní tenis

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
	<i>Volené orgány</i>		
1	Krajská konference (mj. zápis, kádrové materiály delegátů)	1959	kar 1
2	Zápisy ze schůzí pléna (1954 – jeden zápis, 1956–1960)	1954-1960	kar 1
3	Zápisy ze schůzí předsednictva	1956-1957	kar 1
3	Zápisy ze schůzí předsednictva	1958-1959	kar 2
3	Zápisy ze schůzí předsednictva	1960	kar 3
	<i>Aparát</i>		
4	Plány a směrnice pro plánování (1954, 1956, 1957, 1959, 1960)	1954-1960	kar 3
5	Zpráva o činnosti za první čtvrtletí 1955	1955	kar 3
6	Výkazy o členské základně	1956-1959	kar 3
7	Výkazy o kvalifikaci zaměstnanců	1957-1959	kar 3
8	Posudková korespondence	1956-1959	kar 3
9	Osobní spisy a posudky (A – P)	1947-1959	kar 3
9	Osobní spisy a posudky (P – Z)	1947-1959	kar 4
10	II. výkonnostní třídy, udělené v roce 1956	1957	kar 4
11	Dokumentace ke spartakiádám a návazným akcím (1954–1955, 1958–1960)	1954-1960	kar 4
	<i>Sekce a odbory</i>		
12	Odbor základní tělesné výchovy (dokumenty náčelnictva)	1957-1958	kar 4
13	Sekce golfu (zápisy ze schůzí, plán činnosti, zpravodaj, herní řády, korespondence)	1959-1960	kar 4
14	Sekce gymnastiky (plakátek na mistrovství ČSR)	1958	kar 4
15	Sekce kuželek (zpráva sekce, stížnost na zamítnutí přestupu)	1960	kar 4
16	Sekce lyžování (zpráva sekce)	1959-1960	kar 4
17	Sekce odbíjené (zprávy sekce)	1960	kar 4
18	Sekce plavání (zápisy ze schůzí sekce a trenérské rady, plán činnosti, zprávy o činnosti a rozborů, rozpočet)	1956-1958	kar 4
19	Sekce stolní tenis (zprávy sekce)	1960	kar 4
20	Sekce sportovní střelby (plány rozvoje 1954, 1956; rozpočet 1956; kurs rozhodčích 1954; hlášení o soutěžích 1956; zprávy sekce 1956)	1954-1956	kar 4
21	Sekce šermu (zápis z porady k zajištění mezinárodního turnaje, program, plakátek)	1956	kar 4

Tiráž

Název archivní pomůcky:	Československý svaz tělesné výchovy – krajský výbor Karlovy Vary
Značka archivního fondu:	KV ČSTV K. Vary
Časové rozmezí:	1947–1960
Počet evidenčních jednotek:	4 (4 kartony)
Počet inventárních jednotek:	21
Rozsah v bm:	0,48
Stav ke dni:	11. 8. 2016
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Michael Pešťák
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Michael Pešťák
Počet stran:	14
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Petr Hubka ředitel Státního oblastního archivu v Plzni dne 11. 8. 2016 č. j. SOAP/006-1817/2016